

## คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์โกเมน ภัทรภิรมย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๓/๒๕๕๓

วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๓

เรื่อง คณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๓) ระหว่างคณะกรรมการการเลือกตั้งกับศาลยุติธรรม

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยปัญหาอำนาจหน้าที่ระหว่างคณะกรรมการการเลือกตั้งกับศาลยุติธรรม และการตีความคำว่า “เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ” ตามมาตรา ๑๐๕ (๑๑) ของรัฐธรรมนูญ ว่าศาลแพ่งได้มีคำสั่งในคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามคดีหมายเลขแดงที่ สว ๒/๒๕๕๓ ว่า เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ประกาศการรับสมัครของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาไว้แล้วถือว่าขั้นตอนการรับสมัครเสร็จสิ้น เข้าสู่ขั้นตอนการแนะนำตัวและลงคะแนนเลือกตั้งต่อไป ย่อมพ้นเวลาที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจะตรวจสอบและสอบสวนแล้ว การเพิกถอนการสมัครรับเลือกตั้งจึงกระทำมิได้ คำสั่งของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจึงไม่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งต่อมาศาลจังหวัดอื่นๆ ก็ได้มีคำสั่งในแนวทางอย่างเดียวกัน

คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่า เรื่องดังกล่าวมีปัญหาที่สำคัญอันเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๓) จึงเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ สองประเด็น คือ

(๑) การที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ประกาศรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาไปแล้ว ต่อมา มีผู้คัดค้านว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าวเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม เช่น ไม่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ เป็นต้น เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้สืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา ๑๔๕ (๓) ของรัฐธรรมนูญแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งย่อมมีอำนาจสั่งการให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งสั่งให้เพิกถอนการรับสมัครของผู้กระทำการดังกล่าวนั้นได้ ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๔๕ (๓) ของรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามนัยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๕๑ การที่ศาลแพ่งและศาลจังหวัดอื่นๆ ได้วินิจฉัยว่าการเพิกถอนการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา (ของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งซึ่งปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง) จะกระทำมิได้ เพราะพ้นระยะเวลาที่

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจะตรวจสอบและสอบสวนตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้วคำสั่งศาลดังกล่าวเป็นการก้าวล่วงการใช้อำนาจในการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๑๔๕ (๓) ของรัฐธรรมนูญ

(๒) ตามที่ประธานรัฐสภาเสนอปัญหาหรือข้อโต้แย้งต่อศาลรัฐธรรมนูญให้วินิจฉัยว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีอำนาจตีความคำว่า “เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ” ตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ นั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจตีความบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญว่าบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งกรรมการหรือนุกรรมการในคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการต่างๆ ๒๘ ตำแหน่ง เป็นหรืออยู่ในความหมายของคำว่า “เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ” ตามมาตรา ๑๐๕ (๑๑) ของรัฐธรรมนูญ

พิจารณาแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๓) และได้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยได้

สำหรับประเด็นที่สอง ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ เรื่อง ประธานรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาไว้แล้ว จึงไม่ต้องวินิจฉัยอีก

ศาลแพ่งได้ส่งคำชี้แจงว่า ตามคำสั่งศาลแพ่งในคดีหมายเลขแดงที่ สว ๒/๒๕๕๓ ไม่ปรากฏว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๓) วินิจฉัยชี้ขาดให้เพิกถอนการสมัครรับเลือกตั้งของ นายอิมรอน มะลูลีม เพียงแต่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้วางแนวทางเพื่อให้การปฏิบัติงานภายในของผู้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งทุกจังหวัดเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ในคำสั่งของผู้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกรุงเทพมหานครมิได้ระบุว่าได้ใช้อำนาจของผู้ใดหรือได้รับมอบอำนาจจากผู้ใด แต่มีข้อความชัดเจนว่า เป็นการใช้อำนาจเพิกถอนสิทธิโดยผู้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกรุงเทพมหานครเอง การวินิจฉัยของศาลแพ่งเป็นการวินิจฉัยอำนาจของผู้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกรุงเทพมหานครตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มิได้ก้าวล่วงไปวินิจฉัยอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๓) อันเป็นอำนาจที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้ไว้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเฉพาะไม่อาจมอบอำนาจให้ผู้อื่นทำการแทนได้

คณะกรรมการการเลือกตั้งชี้แจงเพิ่มเติมตามคำร้องลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ว่า การที่ศาลแพ่งพิเคราะห์การเพิกถอนการรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา แล้วมีคำสั่งว่า จะกระทำมิได้ เพราะพ้นระยะเวลาที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจะตรวจสอบและสอบสวน โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ การพิจารณาใช้บทบัญญัติมาตรา ๓๔ ดังกล่าวจะต้องพิจารณาโดยให้มีผลสอดคล้องกับการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๑๔๕ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๕๑ ด้วย เพราะบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งอันเกิดขึ้นตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ฯลฯ การที่ศาลได้พิจารณาและมีคำสั่งว่าผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเพิกถอนการรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา (ซึ่งปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง) ภายหลังเจ็ดวันนับแต่วันปิดการรับสมัคร ตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่สามารถกระทำได้ จะก่อให้เกิดปัญหาในการตีความกฎหมายในมาตรา ๓๔ ดังกล่าว และจะเป็นการขัดกับมาตรา ๑๔๕ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ศาลยุติธรรมได้ยื่นคำชี้แจงพร้อมเอกสารประกอบ สรุปได้ว่าในสำนวนคดีหมายเลขแดงที่ สว ๒/๒๕๕๓ ซึ่งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกรุงเทพมหานครเพิกถอนการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาของ นายอิมรอน มะลูลีม นั้น ปรากฏว่า การใช้อำนาจสั่งเพิกถอนการสมัครของนายอิมรอน มะลูลีม เป็นการใช้อำนาจสั่งการของผู้ประกอบการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกรุงเทพมหานครเอง โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๕ (๓) แต่อย่างใด เพียงแต่ปรากฏว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้วาง “แนวทาง” เพื่อให้การปฏิบัติงานภายในของผู้ประกอบการเลือกตั้งทุกจังหวัดเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทั้งไม่ได้นำสืบว่า ในการใช้อำนาจสั่งเพิกถอนดังกล่าว ผู้ประกอบการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกรุงเทพมหานครมีอำนาจหรือได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดตามกฎหมายใด การวินิจฉัยของศาลแพ่งในคดีหมายเลขแดงที่ สว ๒/๒๕๕๓ เป็นการวินิจฉัยอำนาจของผู้ประกอบการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มิได้ก้าวล่วงไปวินิจฉัยอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่อย่างใด ส่วนคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๕๑ มีข้อเท็จจริงไม่ตรงกันกับกรณีนี้

ได้พิจารณาแล้ว มีประเด็นพิจารณาวินิจฉัยว่า อำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๓) หรือเป็นอำนาจของศาลจังหวัดและศาลแพ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๔

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติว่า

“มาตรา ๑๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง

มาตรา ๑๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ออกประกาศกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง

(๒) มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง

(๓) สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง

(๔) สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งนั้นๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

(๕) ประกาศผลการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ

(๖) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ



LIRT

ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาล พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ การสืบสวน สอบสวน หรือวินิจฉัยชี้ขาด

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งบุคคล คณะบุคคล หรือผู้แทนองค์การเอกชน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติว่า

“มาตรา ๓๒ เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้รับใบสมัครแล้ว ให้ลงบันทึกการรับสมัครไว้เป็นหลักฐานและออกใบรับให้แก่ผู้สมัครในวันนั้น และให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตรวจสอบหลักฐานการสมัคร คุณสมบัติของผู้สมัคร และสอบสวนว่าผู้สมัครมีสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ ให้เสร็จสิ้นภายในเจ็ดวันนับแต่วันปิดการรับสมัคร ถ้าผู้สมัครมีสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งได้ ก็ให้ประกาศการรับสมัครไว้โดยเปิดเผย ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่เลือกตั้ง หรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ผู้นั้นสมัคร

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้มีชื่อผู้สมัคร รูปถ่ายผู้สมัคร พรรคการเมืองที่สังกัด และหมายเลขประจำตัวผู้สมัครที่จะใช้ในการลงคะแนน ทั้งนี้ ตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

“มาตรา ๓๔ ในกรณีที่ผู้สมัครผู้ใดไม่มีชื่อเป็นผู้สมัครในประกาศของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๓๒ ผู้สมัครผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดนั้น หรือต่อศาลแพ่งสำหรับเขตเลือกตั้งที่อยู่ในกรุงเทพมหานครได้ภายในเจ็ดวันนับจากวันที่ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณา และให้ศาลวินิจฉัยว่าให้รับสมัครหรือไม่ โดยไม่ชักช้า คำสั่งของศาลนั้นให้เป็นที่สุดและให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ในการนี้ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งปฏิบัติตามคำสั่งศาลโดยเร็ว ถ้าศาลมีคำสั่งให้รับสมัคร ให้ประกาศชื่อผู้นั้นตามมาตรา ๓๒ แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติก่อนทราบคำสั่งศาล”

“มาตรา ๘๕ การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้นำความในมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๔ เว้นแต่บทบัญญัติที่เกี่ยวกับพรรคการเมือง มาใช้บังคับโดยอนุโลม ฯลฯ”

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ฯลฯ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ตาม (๓) คือ “สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง” ซึ่งกฎหมายตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสองฉบับหนึ่งก็คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้มีบทบัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งเพิ่มเติมขึ้นในรายละเอียดอีกมากมายหลายประการ ทั้งยังมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งเพิ่มเติมขึ้นอีกหลายอย่างด้วย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ บัญญัติให้ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตรวจสอบหลักฐานการสมัคร คุณสมบัติของผู้สมัคร และสอบสวนว่าผู้สมัครมีสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ ถ้าผู้สมัครมีสิทธิจะสมัครก็ให้ประกาศการรับสมัครไว้และตามมาตรา ๓๔ ผู้สมัครที่ไม่มีชื่อเป็นผู้สมัครในประกาศของผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๓๒ มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดหรือต่อศาลแพ่ง ให้ศาลวินิจฉัยว่าให้รับสมัครหรือไม่โดยไม่ชักช้านั้น เห็นได้ว่าต้องเป็นกรณีที่ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งไม่ประกาศรายชื่อผู้สมัครในประกาศของผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ผู้สมัครผู้นั้นจึงจะเป็นผู้ไม่มีชื่อเป็นผู้สมัครที่มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลให้วินิจฉัยว่าจะให้รับสมัครหรือไม่ แต่กรณีตามคำสั่งศาลแพ่งคดีหมายเลขแดงที่ สว ๒/๒๕๕๓ ผู้ร้องคือ นายอิมรอน มะลูลิม นั้น ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ประกาศการรับสมัครว่าเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาแล้ว ต่อมาผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมีคำสั่งเพิกถอนการรับสมัครรับเลือกตั้งของผู้ร้องเพราะเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามเนื่องจากดำรงตำแหน่งกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยอันเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ นายอิมรอน มะลูลิม ผู้ร้องมิได้เป็น ผู้ไม่มีชื่อเป็นผู้สมัคร ในประกาศของผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง แต่เป็นผู้มีชื่อแล้วถูกเพิกถอนชื่อไปจึงไม่ใช่กรณีที่จะยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๓๔ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ เพราะมาตรา ๓๔ นี้ให้อำนาจศาลวินิจฉัยเฉพาะกรณีที่ผู้สมัครไม่มีชื่อในประกาศของผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งยื่นคำร้องและศาลมีอำนาจวินิจฉัยว่าให้รับสมัครหรือไม่เท่านั้น แต่เป็นกรณีที่มิมีปัญหาหรือข้อโต้แย้งระหว่างผู้สมัครกับผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งในการประกาศการรับสมัครตามพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ จึงเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ (๓) มิใช่อำนาจศาลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๔ อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นอำนาจตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ (๓) และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้” กรณีเรื่องนี้จึงต้องบังคับตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ (๓)

โดยเหตุผลดังได้พิจารณาข้างต้น จึงวินิจฉัยว่าอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ (๓)

ศาสตราจารย์โกเมน กัทรภิรมย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ